

ผลของโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่มีต่อความมีน้ำใจนักกีฬา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

THE EFFECTS OF OBSERVATIONAL LEARNING PROGRAM ON SPORTSMANSHIP OF PRIMARY EDUCATION GRADE 3 STUDENTS

วัชรวุฒิ ม่วงกลาง และประยูทธ ไทยธานี

WATCHARAWUT MOUNGKLANG and PRAYUT THAITHANI

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: November 7, 2025

Revised: December 9, 2025

Accepted: December 15, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีจุดประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬานักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง และ 2. เปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬานักเรียนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนห้อง ป.3/2 จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนห้อง ป.3/3 จำนวน 30 คน รวม 2 ห้องเรียนจำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จากนั้นสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. โปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกต โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 12 ครั้ง และ 2. แบบประเมินความมีน้ำใจนักกีฬา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบทีแบบจับคู่ (Paired Samples t-test) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และใช้การทดสอบทีแบบอิสระ (Independent Samples t-test) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า 1. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: โปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกต ความมีน้ำใจนักกีฬา นักเรียนระดับประถมศึกษา

ABSTRACT

This experimental research aimed to 1. compare the sportsmanship of the experimental group before and after participating in the observational learning program, and 2. compare the post-test sportsmanship scores between the experimental group and the control group. The study examined the effects of an observational learning program on the sportsmanship of Grade 3 students. The sample consisted of Grade 3 students from the Demonstration School, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, during the first semester of the 2025 academic year. The participants were divided into an experimental group, 30 students of grade 3/2 and a control group, 30 students of grade 3/3, totaling 60 students from two intact classrooms. The sample was selected using cluster random sampling, after which the clusters were randomly assigned to either the experimental or control group. The research instruments included 1. an observational learning program implemented over 12 sessions, and 2. a sportsmanship assessment scale. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation. Hypotheses were tested using a paired samples t-test to compare the pretest and posttest scores of the experimental group, and an independent samples t-test to compare the posttest scores of the experimental and control groups.

The results revealed that 1. after the intervention, the experimental group demonstrated significantly higher sportsmanship than before the intervention at the .01 level, and 2. the experimental group also showed significantly higher sportsmanship than the control group at the .01 level.

Keywords: Observational Learning Program, Sportsmanship, Primary School Students

บทนำ

ความมีน้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship) เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีความสำคัญยิ่งในมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระสุขศึกษาพลศึกษา (สมคิด จันทร์ศรี, 2560) เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข (วิไล ศรีสุข, 2561) คุณลักษณะดังกล่าวครอบคลุมถึงการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎกติกาและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด (สุจินต์ ประเสริฐ, 2562) อีกทั้งการเคารพการตัดสิน การให้เกียรติคู่แข่ง และการแสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นในทุกระดับของการแข่งขัน (สมคิด จันทร์ศรี, 2560; วิไล ศรีสุข, 2561) นอกจากนี้ ความมีน้ำใจนักกีฬายังประกอบด้วย องค์ประกอบด้านคุณธรรมที่สำคัญ ได้แก่ การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ความยุติธรรม ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดด้านคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ใช้ในการประเมินความมีน้ำใจนักกีฬา ในบริบทการศึกษาไทย และเป็นฐานสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) พบว่า การแข่งขันกีฬาระดับเยาวชนในประเทศไทยยังคงมีปัญหาคาใจความขัดแย้งระหว่างผู้เล่นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาดังกล่าว ไม่เพียงส่งผลให้บรรยากาศของการแข่งขันเลื่อมถอย แต่ยังนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การทะเลาะวิวาท และการละเมิดกติกา ซึ่งส่งผลให้เยาวชนพลาดโอกาสในการเรียนรู้คุณธรรมสำคัญจากกีฬา สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานการกีฬาภาค 3 (2566) ที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่คล้ายคลึงกันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพบว่า นักเรียนจำนวนมากแสดงพฤติกรรมที่ขาดความมีน้ำใจนักกีฬาเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการให้ความสำคัญกับผลการแข่งขันมากกว่าการพัฒนาคุณธรรมของนักกีฬา ส่งผลให้เยาวชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับ

หลักการสำคัญของการแข่งขันกีฬา เช่น การเคารพคู่แข่ง การเล่นอย่างเป็นธรรม และการยอมรับผลการแข่งขันอย่างมีสปิริต

นอกจากนี้ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะครูสอนวิชาพลศึกษาที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า นักเรียนบางกลุ่ม โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาตอนต้น ยังอาจไม่เข้าใจเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาอย่างแท้จริง ในบางสถานการณ์ นักเรียนอาจแสดงความไม่พอใจหลังการแข่งขันหรือรู้สึกผิดหวังเมื่อต้องพ่ายแพ้ โดยบางครั้งอาจมีปฏิกิริยาที่แสดงออกถึงอารมณ์ เช่น การแสดงท่าทีเจี๊ยบเฉย ไม่เข้าร่วมแสดงความยินดีกับคู่แข่ง หรือมีการแสดงความคิดเห็นที่สะท้อนถึงความไม่พึงพอใจต่อผลการแข่งขัน สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและพลศึกษา (เอนก ชัยจารีต, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 13 มกราคม 2568) และรองผู้อำนวยการโรงเรียน (เอกพล แสนโคตร, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มกราคม 2568) ที่สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นหลายคนยังควรได้รับการเสริมประสบการณ์ด้านความมีน้ำใจนักกีฬาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในเรื่องการยอมรับผลการแข่งขัน การให้เกียรติคู่แข่ง และการควบคุมอารมณ์ขณะเล่นกีฬา

การพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สามารถดำเนินการได้โดยผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กีฬาประเภททีม กิจกรรมนันทนาการ หรือกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณธรรมทางกีฬาโดยตรงก็มีบทบาทสำคัญหนึ่งในแนวทางที่น่าสนใจ คือ การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมจากตัวแบบที่ดี ทั้งจากครู เพื่อน หรือบุคคลต้นแบบในวงการกีฬา ซึ่งจะช่วยปลูกฝังค่านิยมด้านความมีน้ำใจนักกีฬาให้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติและยั่งยืน Bandura (1986) ผู้เสนอว่า บุคคลสามารถเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ได้ผ่านการสังเกตและเลียนแบบ โดยมีระบบการประมวลผลข้อมูล 4 ขั้นตอน ได้แก่ กระบวนการที่ 1 การใส่ใจ (Attentional processes) ผู้เรียนจะต้องเลือกสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยเฉพาะ กระบวนการที่ 2 การคงไว้ (Retention processes) ผู้เรียนจะต้องมีการจดจำพฤติกรรมในความทรงจำระยะยาวได้อย่างถูกต้อง กระบวนการที่ 3 การแสดงเลียนแบบ (Motor reproduction processes) ผู้เรียนต้องสามารถแสดงพฤติกรรมออกมาตามที่ได้สังเกต และกระบวนการที่ 4 การจูงใจ (Motivational processes) ซึ่งผู้เรียนจะเลียนแบบพฤติกรรมก็ต่อเมื่อได้รับแรงเสริมหรือเห็นประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว

นอกจากนี้ นักวิชาการด้านจิตวิทยา เช่น Shields และ Bredemeier (2007) ยังเสนอว่า ความมีน้ำใจนักกีฬาประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การรู้เท่ารู้ชนะรู้ถอย ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเองและการเคารพผู้อื่น ซึ่งสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการจัดประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้เห็นตัวแบบที่ดีในสถานการณ์จริง ส่งเสริมให้เกิดการซึมซับพฤติกรรมด้านคุณธรรมกีฬายั่งยืน และกระบวนการสุดท้าย ผู้เรียนจะต้องสามารถประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่ดีอย่างไร และต้องมีความคาดหวังว่า การเลียนแบบนั้นจะนำผลประโยชน์บางอย่างให้แก่ตนเอง นั่นคือกระบวนการที่ 4 การจูงใจ (Motivational processes) นอกจากนี้ การเรียนรู้จากการสังเกตยังทำให้ผู้ถูกปรับพฤติกรรมไม่รู้สึกอายหรือต่อต้าน ทำให้การเรียนรู้จากการสังเกตได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถยืนยันได้จากงานวิจัยของสุชาติ พันธ์ตัน (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 และงานวิจัยของพิมพ์ชนก นุชนตร (2560) ที่ศึกษาการเรียนรู้โดยผ่านการสังเกต และพฤติกรรมการเล่นแบบจากรายการเซเลบลิก พบว่า การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ จากสิ่งแวดล้อม การสังเกตพฤติกรรมหรือการกระทำของตัวแบบ มีผลต่อทัศนคติและบุคลิกภาพ การใช้คำพูด และความมั่นใจของผู้เรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่มีต่อความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังพัฒนาทักษะทางสังคมและคุณธรรมพื้นฐาน เช่น การรู้เท่ารู้ชนะรู้ถอย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความสามารถในการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและเลียนแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเหมาะสมต่อการพัฒนาและเสริมสร้างความมีน้ำใจนักกีฬา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเล่นกีฬาหรือการแข่งขัน

กีฬาในแต่ละชนิด และได้เรียนรู้ถึงวิธีการของควมมีน้ำใจนักกีฬาซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เข้าใจคนรอบข้างและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขตลอดไป

สมมุติฐานการวิจัย

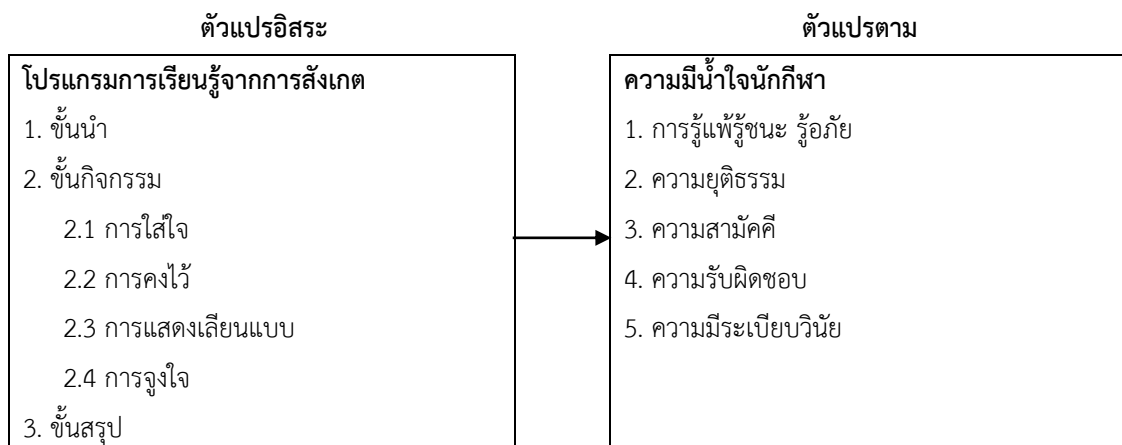
1. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้มีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1986) ซึ่งอธิบายว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้พฤติกรรมผ่านการสังเกตแบบอย่าง โดยผ่านกระบวนการสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การใส่ใจ การคงไว้ การแสดงเลียนแบบ และการจูงใจ ซึ่งเป็นโครงสร้างหลักในการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตและความมีน้ำใจนักกีฬาอ้างอิงจากแนวคิดของนักวิชาการของ Clifford and Feezell (1997) และสมคิด จันทบุรีศรี (2560) ที่ระบุองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การรู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัย ความยุติธรรม ความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตอย่างเป็นระบบตามทฤษฎี Bandura จะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมด้านน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนให้พัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่มีต่อความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งสิ้น 90 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ห้อง คือ กลุ่มทดลอง ชั้น ป. 3/2 จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม ชั้น ป. 3/3 จำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) การเลือกใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เนื่องจากนักเรียนถูกจัดเป็นหน่วยตามห้องเรียนตามโครงสร้างของโรงเรียน การสุ่มรายบุคคลอาจรบกวนการเรียนการสอน และเพิ่มความเสี่ยงการปนเปื้อนข้อมูล ผู้วิจัยจึงสุ่มเลือก 2 ห้องเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบง่าย และสุ่มกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นขอความยินยอมจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนการทดลอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงผลกระทบทางสถิติของการสุ่มแบบกลุ่ม และได้ระบุเป็นข้อจำกัดพร้อมข้อเสนอแนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองให้เข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 โปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกต โดยออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1986) ซึ่งประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ การใส่ใจ การคงไว้ การแสดงเลียนแบบ และการจูงใจ โดยดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งหมด 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ซึ่งการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะใช้เวลา 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยมีวิธีการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมในโปรแกรม ทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม และขั้นที่ 3 ขั้นสรุป จำนวน 12 กิจกรรม รูปแบบในการนำเสนอกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เวลา อุปกรณ์และขั้นตอนการดำเนินการ โดยนำโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ซึ่งได้นำโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาความยากง่าย ลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา เวลา และความเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ผลการทดลองพบว่าผู้เรียนให้ความร่วมมือและมีความสนใจในการทำกิจกรรม และนำโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่ทดลองใช้ มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2.2 แบบประเมินความมีน้ำใจนักกีฬา โดยเลือกใช้แบบสอบถามความมีน้ำใจนักกีฬา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะตามกรอบแนวคิดความมีน้ำใจนักกีฬา ซึ่งแบบประเมินนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ การรู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัย ความยุติธรรม ความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย วิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (Coefficient Alpha) ของ Cronbach ได้เท่ากับ 0.91 ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ความมีน้ำใจนักกีฬา (กลั่นประทุม แสงสุระ, 2550) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (อภิวัดน์ จั่วลำหิน, 2553) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจว่าถูก (Checklist) และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความมีน้ำใจนักกีฬา จำนวน 25 ข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยนำแบบสอบถามความมีน้ำใจนักกีฬาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of congruence) ตั้งแต่ .67 ถึง 1.00 นำแบบสอบถามความมีน้ำใจนักกีฬาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา คำชี้แจงในการทำแบบสอบถามและคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อ พบว่า ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการตั้งเป้าหมายในการเรียนอยู่ระหว่าง .56 ถึง .83 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของความมีน้ำใจนักกีฬาของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความมีน้ำใจนักกีฬาของแบบสอบถามเท่ากับ .97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการทดลองจากคณะครุศาสตร์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

3.2 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความมีน้ำใจนักกีฬา ซึ่งพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนไม่แตกต่างกัน

3.3 เริ่มดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมจำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกต

3.4 ให้นักเรียนทำแบบประเมินความมีน้ำใจนักกีฬา หลังการทดลองและรวบรวมคะแนนความมีน้ำใจนักกีฬา ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์คะแนนความมีน้ำใจนักกีฬาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

4.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

4.3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 เปรียบเทียบคะแนนความมีน้ำใจนักกีฬาของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t - test for independent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

5.3 เปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t - test for independent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติทดสอบที (t -test) ซึ่งตามหลักทฤษฎีสามารถนำไปใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก แต่ในทางปฏิบัติสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างทุกขนาดได้ โดยมีเงื่อนไขสำคัญว่าข้อมูลต้องมาจากการประชากรที่มีการแจกแจงปกติหรือมีลักษณะใกล้เคียงกับการแจกแจงปกติ (Weiss, 2019) ดังนั้น ก่อนการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยจึงตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov Test ผลการทดสอบพบว่าข้อมูลของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการแจกแจงปกติ ทำให้สามารถใช้การทดสอบที่ได้ถูกต้องตามเกณฑ์ทางสถิติ จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย โดยเปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตด้วยสถิติ t -test

แบบจับคู่ (Paired Samples t-test) พร้อมนำเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบผลหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติ t-test แบบอิสระ (Independent Samples t-test) เพื่อวิเคราะห์ว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นมีนัยสำคัญทางสถิติตามระดับที่กำหนดหรือไม่ โดยผลการวิเคราะห์พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมั่นใจในตัวเองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความมั่นใจในตัวเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตมีประสิทธิผลในการส่งเสริมความมั่นใจในตัวเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นอย่างชัดเจน ดังนั้น จึงสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบที่ได้การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 คะแนนความมั่นใจในตัวเองของนักเรียนกลุ่มทดลอง (n=30) และกลุ่มควบคุม (n=30)

ความมั่นใจในตัวเอง	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		ระดับ	หลังทดลอง		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความรู้พื้นฐาน	กลุ่มทดลอง	2.52	.23	ปานกลาง	4.05	.26	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.59	.24	ปานกลาง	3.14	.96	ปานกลาง
ด้านความยุติธรรม	กลุ่มทดลอง	2.56	.23	ปานกลาง	4.02	.22	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.55	.25	ปานกลาง	2.93	.95	ปานกลาง
ด้านความสามัคคี	กลุ่มทดลอง	2.56	.23	ปานกลาง	4.05	.21	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.55	.25	ปานกลาง	3.02	.85	ปานกลาง
ด้านความรับผิดชอบ	กลุ่มทดลอง	2.56	.23	ปานกลาง	4.02	.30	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.55	.25	ปานกลาง	2.94	.75	ปานกลาง
ด้านความมีระเบียบวินัย	กลุ่มทดลอง	2.57	.20	ปานกลาง	4.07	.26	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.55	.23	ปานกลาง	3.05	.71	ปานกลาง
รวม 5 ด้าน	กลุ่มทดลอง	2.55	.15	ปานกลาง	4.04	.23	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.56	.18	ปานกลาง	3.02	.65	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลองมีคะแนนความมั่นใจในตัวเองด้านการรู้พื้นฐานด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความยุติธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.52, 2.56, 2.56, 2.56, 2.57 ตามลำดับ) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.55) ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.05, 4.02, 4.05, 4.02, 4.07 ตามลำดับ) รวมทั้งโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.04) ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมในระยะก่อนทดลองมีคะแนนทั้งรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.59, 2.56, 2.56, 2.56, 2.57 ตามลำดับ) และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.56) ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนทั้งรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.14, 2.93, 3.02, 2.94, 3.05, ตามลำดับ) และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.02)

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มทดลอง (n=30) ก่อนและหลังการทดลอง

ความมีน้ำใจนักกีฬา	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการรู้แพ้รู้ชนะรู้ถ้อย	หลังทดลอง	4.05	.26	23.96**	.000
	ก่อนทดลอง	2.52	.23		
ด้านความยุติธรรม	หลังทดลอง	4.02	.22	24.78**	.000
	ก่อนทดลอง	2.56	.23		
	ก่อนทดลอง	2.55	.15		
ด้านการรู้แพ้รู้ชนะรู้ถ้อย	หลังทดลอง	4.05	.26	23.96**	.000
	ก่อนทดลอง	2.52	.23		
ด้านความยุติธรรม	หลังทดลอง	4.02	.22	24.78**	.000
	ก่อนทดลอง	2.56	.23		
ด้านความสามัคคี	หลังทดลอง	4.05	.21	26.17**	.000
	ก่อนทดลอง	2.56	.23		
ด้านความรับผิดชอบ	หลังทดลอง	4.02	.30	20.96**	.000
	ก่อนทดลอง	2.56	.23		
ด้านความมีระเบียบวินัย	หลังทดลอง	4.07	.26	25.24**	.000
	ก่อนทดลอง	2.57	.20		
รวม 5 ด้าน	หลังทดลอง	4.04	.23	29.78**	.000
	ก่อนทดลอง	2.55	.15		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่า ระยะก่อนการทดลอง ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการรู้แพ้รู้ชนะรู้ถ้อย ด้านความยุติธรรม ด้านความสามัคคี ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัยและโดยรวมของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.52, 2.56, 2.56, 2.56, 2.57 และ 2.55 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .23, .23, .23, .23, .20 และ .15 ตามลำดับ หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.05, 4.02, 4.05, 4.02, 4.07 และ 4.04 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .26, .22, .21, .30, .26 และ .23 ตามลำดับ เมื่อทดสอบ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งราย ด้านและโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบความมีน้ำใจนักกีฬาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง (n=30) และกลุ่มควบคุม (n=30)

ความมีน้ำใจนักกีฬา	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการรู้แพ้รู้ชนะรู้ถ้อย	กลุ่มทดลอง	4.05	.26	5.17**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.14	.96		

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบความมีน้ำใจในนักกีฬาหลังการทดลองของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง (n=30) และกลุ่มควบคุม (n=30) (ต่อ)

ความมีน้ำใจในนักกีฬา	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านความยุติธรรม	กลุ่มทดลอง	4.02	.22	6.26**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.93	.94		
ด้านการรู้แพ้รู้ชนะรู้ภัย	กลุ่มทดลอง	4.05	.26	5.17**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.14	.96		
ด้านความยุติธรรม	กลุ่มทดลอง	4.02	.22	6.26**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.93	.94		
ด้านความสามัคคี	กลุ่มทดลอง	4.05	.21	6.59**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.02	.85		
ด้านความรับผิดชอบ	กลุ่มทดลอง	4.02	.30	7.49**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.94	.74		
ด้านความมีระเบียบวินัย	กลุ่มทดลอง	4.07	.26	7.52**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.05	.71		
รวม 5 ด้าน	กลุ่มทดลอง	4.04	.23	8.27**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.02	.65		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.3 จะเห็นว่า หลังการทดลองการตั้งเป้าหมายในการด้านการรู้แพ้รู้ชนะรู้ภัย ด้านความยุติธรรม ด้านความสามัคคี ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย และโดยรวม ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 4.05, 4.02, 4.05, 4.02, 4.07 และ 4.04 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .26, .22, .21, .30, .26 และ .23 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ย 3.14, 2.93, 3.02, 2.94, 3.05 และ 3.02 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .96, .94, .85, .74, .71 และ .65 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่มีต่อความมีน้ำใจในนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมีน้ำใจในนักกีฬาสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตส่งผลต่อความมีน้ำใจในนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโปรแกรมนี้นช่วยให้นักเรียนได้เห็นพฤติกรรมต้นแบบที่ดี เกิดการจดจำ และสามารถเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura (1986) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ของบุคคลสามารถเกิดขึ้นจากการสังเกต

แบบอย่าง การจดจำ การแสดงเลียนแบบ และการจูงใจ อีกทั้งผลนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา พันธุ์ตัน (2558) ที่พบว่าการเรียนรู้จากการสังเกตสามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียน และพิมพ์ชนก นุชนตร (2560) ที่พบว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมการสังเกตแบบอย่างที่ดีสามารถเพิ่มพฤติกรรมบวกในนักเรียนได้

1.1 ด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีน้ำใจ นักกีฬา ด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย จากกิจกรรมเกม Fair Play สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สาเหตุสำคัญอาจมาจากโปรแกรมที่จัดขึ้นมีการเน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน ได้สังเกตพฤติกรรมต้นแบบที่ชัดเจน เช่น การยอมรับผลการแข่งขัน การให้อภัยผู้แพ้ และการให้เกียรติคู่ต่อสู้ ซึ่งทำให้นักเรียนซึมซับและเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตาม การสังเกตพฤติกรรมซ้ำ ๆ ตลอดกิจกรรมทำให้นักเรียน จดจำและเลียนแบบได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ที่เน้นกระบวนการใส่ใจ จดจำ แสดงพฤติกรรม และแรงจูงใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา พันธุ์ตัน (2558) ที่พบว่า การสังเกตพฤติกรรมต้นแบบช่วยพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมได้เป็นอย่างดี การฝึกฝนอย่างต่อเนื่องยังช่วยสร้างความ มั่นคงในพฤติกรรมดังกล่าวด้วย นอกจากนี้งานวิจัยต่างประเทศ เช่น Shields and Bredemeier (1995) ได้ศึกษา การพัฒนาความมีน้ำใจแก่นักเรียนพบว่า การจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้สังเกตพฤติกรรมต้นแบบและมีโอกาส สะท้อนความคิดตนเองช่วยให้เกิดความเข้าใจในคุณค่าของการรู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ภัยได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ Hassandra, Goudas, Chroni, and Theodorakis (2002) ยังระบุว่าการฝึกปฏิบัติที่เน้นการสังเกตและการมีส่วนร่วม ในการอธิบายหลังสถานการณ์จำลองช่วยเสริมสร้างความมีน้ำใจแก่นักกีฬาและพฤติกรรมเอื้อสังคมได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

1.2 ด้านความยุติธรรม พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความยุติธรรมหลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมจากกิจกรรมเกมสนามวินัยดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การที่นักเรียนได้รับชมแบบอย่างที่ดีแสดงถึงความยุติธรรม เช่น การปฏิบัติตามกฎกติกา การแบ่งปันโอกาสอย่างเสมอภาค และการไม่ลำเอียง ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและซึมซับพฤติกรรมดังกล่าว การได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ จำลองสถานการณ์ความยุติธรรมทำให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์และเห็นคุณค่าของการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ซึ่ง สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการศีลธรรมของโคลเบิร์ต ที่กล่าวว่า การได้รับประสบการณ์ทางศีลธรรมโดยตรงจะช่วย ส่งเสริมการพัฒนาการใช้เหตุผลทางศีลธรรมและพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ ชนก นุชนตร (2560) และสุชาติา พันธุ์ตัน (2558) ที่ชี้ว่าการสังเกตแบบอย่างที่ดีและการฝึกฝนในสถานการณ์ จำลองช่วยเพิ่มพฤติกรรมยุติธรรมในกลุ่มนักเรียน ทั้งนี้ Shields and Bredemeier (1995) ในงานวิจัยเชิงลึก เกี่ยวกับศีลธรรมและความยุติธรรมในกีฬา ได้เน้นว่าการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการสังเกตพฤติกรรมยุติธรรม จากสถานการณ์จริงสามารถพัฒนาทั้งการใช้เหตุผลทางศีลธรรมและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ เป็นอย่างดี ขณะเดียวกัน Nucci and Narvaez (2008) ในการศึกษาเชิงสากลเกี่ยวกับการศึกษาคุณธรรมในโรงเรียน พบว่า การใช้สถานการณ์สมมติและการสังเกตพฤติกรรมที่เป็นธรรมช่วยยกระดับการใช้เหตุผลทางศีลธรรมของ ผู้เรียนได้

1.3 ด้านความสามัคคี พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามัคคีสูงกว่า ก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมจากกิจกรรมเกมส่งต่อน้ำใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอาจเป็นเพราะกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นแบบอย่างของการทำงานเป็นทีม การร่วมมือ และการสนับสนุนกันภายในกลุ่ม การสังเกตพฤติกรรมเหล่านี้ซ้ำ ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจและเลียนแบบได้ง่ายขึ้น อีกทั้งกิจกรรมยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงออกถึงความสามัคคีจริงใน สถานการณ์จำลอง ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติพฤติกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการ

เรียนรู้ทางสังคมของ Bandura และแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและการสังเกตแบบอย่าง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ชนก นุชเนตร (2560) และสุชาติ พันธ์รัตน์ (2558) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนได้สังเกตและฝึกปฏิบัติร่วมกันช่วยส่งเสริมความสามัคคีและพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ดี ขณะเดียวกัน Shields and Bredemeier (1995) เน้นว่าการทำงานร่วมกันในกิจกรรมกีฬาและสถานการณ์จำลองเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังความสามัคคีในหมู่นักเรียน นอกจากนี้ Hassandra et al. (2002) ยังยืนยันว่าการจัดกิจกรรมกลุ่มที่เน้นการสังเกต การเลียนแบบ และการสะท้อนความคิดช่วยพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือและความสามัคคีได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามัคคีสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอาจเป็นเพราะกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นแบบอย่างของการทำงานเป็นทีม การร่วมมือ และการสนับสนุนกันภายในกลุ่ม การสังเกตพฤติกรรมเหล่านี้ซ้ำ ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเลียนแบบได้ง่ายขึ้น อีกทั้งกิจกรรมยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงออกถึงความสามัคคีจริงในสถานการณ์จำลอง ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติพฤติกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura และแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและการสังเกตแบบอย่าง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ชนก นุชเนตร (2560) และสุชาติ พันธ์รัตน์ (2558) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนได้สังเกตและฝึกปฏิบัติร่วมกันช่วยส่งเสริมความสามัคคีและพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ดี ขณะเดียวกัน Shields and Bredemeier (1995) เน้นว่าการทำงานร่วมกันในกิจกรรมกีฬาและสถานการณ์จำลองเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังความสามัคคีในหมู่นักเรียน

1.4 ด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความรับผิดชอบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมจากกิจกรรมเกมพนัสมิตรรวมใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากโปรแกรมจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เห็นแบบอย่างของผู้ที่ทำหน้าที่ตามบทบาทอย่างเต็มที่ เช่น การรับผิดชอบต่องานกลุ่ม การทำตามข้อตกลง และการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล การได้เห็นและมีส่วนร่วมกับสถานการณ์จริงทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตาม การสังเกตแบบอย่างที่ดีและการได้รับการเสริมแรงเชิงบวกจากผู้สอนช่วยกระตุ้นให้พฤติกรรมความรับผิดชอบคงอยู่และพัฒนา สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและผลการวิจัยที่ยืนยันว่าการสังเกตแบบอย่างที่ดีช่วยพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในนักเรียน ขณะเดียวกัน Shields and Bredemeier (1995) ชี้ว่าการฝึกฝนในสถานการณ์จริงและการรับผิดชอบต่อบทบาทในกลุ่มกีฬาเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมความรับผิดชอบ นอกจากนี้ Hassandra et al. (2002) พบว่าการให้ผู้เรียนสังเกตและฝึกบทบาทจริงช่วยส่งเสริมพฤติกรรมความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ชนก นุชเนตร (2560) และสุชาติ พันธ์รัตน์ (2558) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกบทบาทหน้าที่จริงในสถานการณ์จำลองและได้รับแรงเสริมจากผู้สอน ช่วยพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในกลุ่มนักเรียน นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความรับผิดชอบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากโปรแกรมจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เห็นแบบอย่างของผู้ที่ทำหน้าที่ตามบทบาทอย่างเต็มที่ เช่น การรับผิดชอบต่องานกลุ่ม การทำตามข้อตกลง และการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล การได้เห็นและมีส่วนร่วมกับสถานการณ์จริงทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตาม การสังเกตแบบอย่างที่ดีและการได้รับการเสริมแรงเชิงบวกจากผู้สอนช่วยกระตุ้นให้พฤติกรรมความรับผิดชอบคงอยู่และพัฒนา สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและผลการวิจัยที่ยืนยันว่าการสังเกตแบบอย่างที่ดีช่วยพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในนักเรียน ขณะเดียวกัน Shields and Bredemeier (1995) ชี้ว่าการฝึกฝนในสถานการณ์จริงและการรับผิดชอบต่อบทบาทในกลุ่มกีฬาเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมความรับผิดชอบ นอกจากนี้ Hassandra et al. (2002) พบว่าการให้ผู้เรียนสังเกตและฝึกบทบาทจริงช่วยส่งเสริมพฤติกรรมความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีระเบียบวินัยสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมจากกิจกรรมเกมตัดสนิษุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากโปรแกรมจัดให้ผู้เรียนได้เห็นพฤติกรรมต้นแบบที่เคารพกฎกติกา ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และจัดการตนเองอย่างเหมาะสม การได้สังเกตพฤติกรรมเหล่านี้ในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลองซ้ำ ๆ ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของระเบียบวินัย อีกทั้งยังได้รับการเสริมแรงในทางบวกยังช่วยให้พฤติกรรมดังกล่าวคงอยู่และพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโคลเบอร์ก และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่ชี้ว่าการเห็นแบบอย่างที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาทางศีลธรรมของผู้เรียน ขณะเดียวกัน Shields and Bredemeier (1995) ชี้ว่าการฝึกฝนในสถานการณ์จริงและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในกีฬาเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยพัฒนาความมีระเบียบวินัย นอกจากนี้ Hassandra et al. (2002) พบว่าการสังเกตและฝึกปฏิบัติในกิจกรรมกลุ่มช่วยส่งเสริมพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ชนก นุชนตร (2560) และสุชาติา พันธุ์ตัน (2558) ที่พบว่าการฝึกฝนในสถานการณ์จำลองและการได้รับแรงเสริมจากผู้สอนช่วยส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน รวมทั้ง Nucci and Narvaez (2008) ที่ยืนยันว่าการฝึกประสบการณ์ตรงและการสังเกตพฤติกรรมแบบอย่างในโรงเรียนมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและระเบียบวินัย หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความมีระเบียบวินัยสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากโปรแกรมจัดให้ผู้เรียนได้เห็นพฤติกรรมต้นแบบที่เคารพกฎกติกา ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ และจัดการตนเองอย่างเหมาะสม การได้สังเกตพฤติกรรมเหล่านี้ในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลองซ้ำ ๆ ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของระเบียบวินัย อีกทั้งยังได้รับการเสริมแรงในทางบวกยังช่วยให้พฤติกรรมดังกล่าวคงอยู่และพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโคลเบอร์ก และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่ชี้ว่าการเห็นแบบอย่างที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาทางศีลธรรมของผู้เรียน ขณะเดียวกัน Shields and Bredemeier (1995) ชี้ว่าการฝึกฝนในสถานการณ์จริงและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ในกีฬาเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยพัฒนาความมีระเบียบวินัย นอกจากนี้ Hassandra et al. (2002) พบว่าการสังเกตและฝึกปฏิบัติในกิจกรรมกลุ่มช่วยส่งเสริมพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ชนก นุชนตร (2560) และสุชาติา พันธุ์ตัน (2558) ที่พบว่าการฝึกฝนในสถานการณ์จำลองและการได้รับแรงเสริมจากผู้สอนช่วยส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของนักเรียน

2. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมและศีลธรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปรแกรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้สังเกตพฤติกรรมต้นแบบในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและซึมซับพฤติกรรมที่เหมาะสม อีกทั้งการจัดกิจกรรมยังมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เริ่มจากการสร้างบรรยากาศที่ดี การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์พฤติกรรมต้นแบบ การสรุปผลการเรียนรู้ และการให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำพฤติกรรมที่ดีไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ที่ระบุว่า การเรียนรู้เกิดจากการสังเกต จดจำ และเลียนแบบแบบอย่างทางพฤติกรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า การสังเกตแบบอย่างที่ดีช่วยส่งเสริมพฤติกรรมบวกในเด็กนักเรียน ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ คือ 1) ขั้นนำ คือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจในผู้สอนและเพื่อนร่วมกิจกรรม 2) ขั้นดำเนินกิจกรรม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของโปรแกรม เป็นขั้นตอนที่

นักเรียนได้สังเกตพฤติกรรมต้นแบบที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ ทั้งในรูปแบบสถานการณ์จริง การจำลองสถานการณ์ หรือ การใช้สื่อ เช่น วิดีโอคลิปที่แสดงพฤติกรรมความมีน้ำใจนักกีฬา หลังจากการสังเกตแบบอย่าง นักเรียนจะได้รับโอกาสร่วมอภิปรายเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมที่พบเห็น และฝึกปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่กำหนด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและจดจำได้ยั่งยืน และ 3) ขั้นสรุปและประเมินผล คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ พร้อมทั้งผู้วิจัยให้ข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์ และข้อเสนอแนะเฉพาะเจาะจงในแต่ละพฤติกรรม เพื่อเสริมแรงในทางบวกและกระตุ้นให้ผู้เรียนปรับปรุงตนเองต่อไป นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลความก้าวหน้าของพฤติกรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของผู้เรียน โดยอาศัยแบบประเมินที่ออกแบบให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบของความมีน้ำใจนักกีฬา ทั้งนี้ กระบวนการทั้งสามขั้นสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ที่เน้นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการสังเกตแบบอย่าง การจดจำ การเลียนแบบ และแรงจูงใจ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา พันธุ์ตัน (2558) และพิมพ์ชนก นุชนตร (2560) ที่ยืนยันว่าการจัดกิจกรรมที่เน้นการสังเกตแบบอย่างที่ดีและฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสามารถส่งเสริมพฤติกรรมบวกในนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่มีต่อความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 12 ครั้ง ผู้วิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่มีต่อความมีน้ำใจนักกีฬา ครั้งที่ 1-2 นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มเข้าใจความสำคัญของความมีน้ำใจนักกีฬา เช่น การเคารพกติกา การให้เกียรติคู่แข่ง และการยอมรับผลการแข่งขัน แม้ในระยะแรกนักเรียนบางคนยังไม่สามารถแยกแยะพฤติกรรมที่เหมาะสมกับไม่เหมาะสมได้ชัดเจน แต่บรรยากาศการเรียนรู้ค่อย ๆ เปิดกว้างขึ้น นักเรียนเริ่มสนใจและตั้งใจสังเกตพฤติกรรมต้นแบบมากขึ้น ในกิจกรรมครั้งที่ 3-4 นักเรียนสามารถอภิปรายและอธิบายพฤติกรรมที่ตนเองสังเกตได้ รวมถึงสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำนักกีฬา ในกิจกรรมครั้งที่ 5-7 นักเรียนได้ฝึกฝนเลียนแบบพฤติกรรมต้นแบบ ทั้งในรูปแบบสถานการณ์จำลองและเกมกลุ่ม เช่น เกม Fair Play และภารกิจทีมเวิร์ค ซึ่งช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความยุติธรรม ความสามัคคี และความรับผิดชอบมากขึ้น ในกิจกรรมครั้งที่ 8-10 นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้พฤติกรรมที่เรียนรู้ไปแล้วกับสถานการณ์การแข่งขันจริงขนาดเล็ก โดยแสดงออกถึงการให้อภัย การช่วยเหลือเพื่อน และการควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสม ในกิจกรรมครั้งที่ 11-12 นักเรียนสามารถสะท้อนความคิดเห็นและทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ พร้อมทั้งระบุพฤติกรรมที่ตนเองภูมิใจและตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาต่อไป ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา พันธุ์ตัน (2558) และพิมพ์ชนก นุชนตร (2560) ที่ยืนยันว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตสามารถส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคมและพฤติกรรมบวกได้อย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ที่ระบุว่า การเรียนรู้พฤติกรรมใหม่เกิดจากการสังเกต การจดจำ การเลียนแบบ และแรงจูงใจ ซึ่งทั้งหมดถูกนำมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมนี้ได้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า โปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีผลอย่างชัดเจนต่อความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมดังกล่าวสามารถส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมความมีน้ำใจนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ความยุติธรรม ความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้ยืนยันว่า โปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตมีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมบวกจากแบบอย่างที่ดี สามารถเลียนแบบและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงทั้งในห้องเรียน สนามกีฬา และชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การเข้าร่วมโปรแกรมทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพกฎกติกา การให้เกียรติคู่แข่ง การยอมรับผล

การแข่งขัน การทำงานเป็นทีม และการช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม นักเรียนเกิดแรงจูงใจภายในที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมบวกเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการควบคุมอารมณ์ การคิดวิเคราะห์สถานการณ์ และการแก้ปัญหาในระหว่างการแข่งขันได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ที่ระบุว่า การเรียนรู้พฤติกรรมเกิดขึ้นจากการสังเกตแบบอย่าง การจดจำ การเลียนแบบ และแรงจูงใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ พันธุ์ตัน (2558) และพิมพ์ชนก นุชนตร (2560) ที่ยืนยันว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการสังเกตที่มีแบบอย่างที่ดีและกระบวนการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมและพฤติกรรมบวกในนักเรียนได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตมีคะแนนความมีน้ำใจนักกีฬาเพิ่มขึ้นทั้งในด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ความยุติธรรม ความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย ดังนั้นครูและผู้สอนสามารถนำโปรแกรมนี้ไปปรับใช้ร่วมกับการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคมและพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนได้

1.2 ระหว่างการจัดกิจกรรม ควรใช้คำพูดชื่นชมและการเสริมแรงในเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและอยากปฏิบัติพฤติกรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่อไป การเสริมแรงเชิงบวกยังช่วยให้นักเรียนรู้สึกเป็นที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเอง

1.3 โปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่มีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ดังนั้นผู้สอนควรศึกษาจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปใช้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน การเข้าใจลำดับขั้นตอนและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนยังช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนได้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นที่มีอายุใกล้เคียงกัน เช่น นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในเขตอำเภอหรือจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิจัยในบริบทที่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการติดตามผลในระยะยาวหลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมความมีน้ำใจนักกีฬาที่พัฒนาขึ้นจากการเข้าร่วมโปรแกรม ยังคงคงอยู่และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่เน้นการวัดผลลัพธ์ของโปรแกรมต่อความมีน้ำใจนักกีฬา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น การศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม หรือการวิเคราะห์พฤติกรรมรายบุคคล เพื่อเข้าถึงประสบการณ์และมุมมองของนักเรียนได้ละเอียดมากขึ้น

2.4 สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปต่อยอดในการศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้จากการสังเกตต่อพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น ความมีวินัย ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ หรือพฤติกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อขยายขอบเขตประโยชน์ของโปรแกรมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลืนประทุม แสงสุระ. (2550). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- พิมพ์ชนก นุชนตร. (2560). ผลการเรียนรู้โดยสังเกตและพฤติกรรมเลียนแบบ: ผลกระทบต่อทัศนคติและบุคลิกภาพของผู้เรียน. *วารสารจิตวิทยาการศึกษา*, 7(3), 56-68.
- วิไล ศรีสุข. (2561). คุณลักษณะของความมีน้ำใจนักกีฬาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม. *วารสารพัฒนาสังคม*, 9(2), 35-45.
- สมคิด จันทรศรี. (2560). ความมีน้ำใจนักกีฬาในกลุ่มสาระสุขศึกษาพลศึกษา: การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักเรียน. *วารสารสุขศึกษาพลศึกษา*, 15(1), 30-40.
- สำนักงานการกีฬาภาค 3. (2566). รายงานการละเมิดกฎกติกาและการเน้นผลแพ้-ชนะในการแข่งขันกีฬา. กรุงเทพฯ: สำนักงานการกีฬาภาค 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). รายงานปัญหาเยาวชนขาดความมีน้ำใจนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาระดับเยาวชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุจินต์ ประเสริฐ. (2562). การปฏิบัติตามกฎกติกาและการเคารพผลการตัดสิน: องค์ประกอบสำคัญในการแข่งขันกีฬา. *วารสารกีฬาและจริยธรรม*, 11(1), 15-25.
- สุชาติ พันธุ์ตัน. (2558). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยใช้การเรียนรู้จากการสังเกตในนักเรียนประถม. *วารสารการศึกษาและพัฒนานิสัย*, 5(2), 123-135.
- อภิวัฒน์ จั่วลำหิน. (2553). การอธิบายองค์ประกอบของความมีน้ำใจนักกีฬา: รู้แพ้รู้ชนะรู้ถ้อย ความยุติธรรมความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Clifford, C., & Feezell, R. (1997). *Coaching for character: Reclaiming the principles of sportsmanship*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Hassandra, M., Goudas, M., Chroni, S., & Theodorakis, Y. (2002). Effects of a cooperative games program on students' social skills and cooperative behavior. *European Journal of Physical Education*, 7(1), 79-96.
- Nucci, L. P., & Narvaez, D. (2008). *Handbook of moral and character education*. New York: Routledge.
- Shields, D.L.L. & Bredemeier, B.J.L. (1995) *Character Development and Physical Activity*. Champaign: Human Kinetics Publishers.
- Weiss, N. A. (2019). *Introductory Statistics, MyLab Revision* (10th ed.). London: Pearson.

ผู้เขียนบทความ

นายวัชรภูมิ ม่วงกลาง หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา Email: games15904@hotmail.com
รองศาสตราจารย์ ดร. ประยุทธ์ ไทยธานี อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา Email: p_thaithani@hotmail.com